

GLAS GORENJSKE

BLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII. ST. 99 — CENA 10 DIN
KLANJ, 21. DECEMBRA 1959

Pred okrajnim plenumom
SZDL

Vsebinska narekuje oblike

V sredo, 23. decembra bo plenum Okrajnega odbora SZDL. — Glavno vprašanje, ki je predvideno za dnevni red, bo iskanje novih oblik dela, novih organizacijskih prijemov. K temu iskanju ali vsebina dela. Razne dejavnosti o zadnjih letih, zlasti pa velika razgibanost pred pravkar končanimi volitvami, pristop novih 10.000 članov, nepričakovano visok odstotek udeležbe pri volitvah, vse to je pokazalo visoko zavest članstva v tej množični politični organizaciji. Prav ob tej priložnosti pa se je tudi pokazalo, da sedanje organizacijske oblike in metode dela te razgibanosti ne ustrezajo več, ker preprosto ne črpajo vseh sil, oziroma političnega razpoloženja, ki nenehno raste. Razni odbori v večjih središčih so zato začeli iskati nove poti z raznimi pododbori, na željo pa marsikje niso na jasno o tem, kakšne so naloge krajevnih odborov kot podaljšane roke ljudskih odborov na eni strani in odborov SZDL na drugi strani.

Razen teh in podobnih organizacijskih vprašani se je odprlo tudi vprašanje ideološke dejavnosti. Pokazala se je potreba po posebnem programu ideološkega dela med organizacijami SZDL. Ta naloga je še toliko pomembnejša sprito velikega števila novih članov.

Zadnji uspehi ob volitvah so pokazali, da je SZDL obranila tradicijo svoje predhodnice Osvobodilne fronte v združevanju množice za izpolnjevanje konkretnih nalog. — Toda to pripravljenost bodo skušali z novimi oblikami dela še bolj sprostiti in razviti.

Razen tega bo plenum razpravljal še o pripravah na kongres SZDL in o drugih važnih nalogah njegove družbenega razvoja.

K. M.

Ob sprejemanju proizvodnih načrtov za 1960. leto

Še 8,1% po obsegu proizvodnje do realizacije perspektivnega plana

Ze dalj časa se gospodarske organizacije ukvarjajo s pripravami za sestavljanje proizvodnih načrtov za leto 1960. Večina podjetij je to delo pravzaprav že tudi končala in izročila svoje predloge občinskim in okrajnim organom.

V zveznem menilu se predvideva v prihodnjem letu nov skok v industrijski proizvodnji za približno 11 odstotkov. Glavni cilj je, doseči petletni načrt proizvodnje za leto dni pred postavljenim rokom, se pravi namesto ob koncu leta 1961 že kar konec prihodnjega leta. Ta cilj ima pred seboj tudi večina naših podjetij. Vendar pa smo v našem okraju že doslej dosegli tolikšne uspehe, da bomo ta cilj lahko dosegli. Zadoje analize kažejo, da bo že ob koncu decembra letos manjkalo do realizacije petletnega načrta po obsegu proizvodnje samo še 8,1 odstotka. To seveda s pogodjem, da bo raven proizvodnje v drugem polletju enaka, kot je bila v prvem polletju, kar je tudi verjetno. Seveda se zaradi takih uspehov tudi pri sestavljanju proizvodnih načrtov za prihodnje leto nikakor ne sme popuščati. V nekaterih podjetjih so razne občinske pa tudi okrajna komisija skupaj s predstavniki kolektivov temeljito pretehtali vsako možno rezervo. Mnoga podjetja so še dopolnjevala postavljeni načrt z novimi, večjimi obveznostmi. — Velik skok v povečanju proizvodnje bo med drugimi n. pr. tudi v jeseniški Zelezarni. Prvotni predlog vrednosti proizvodnje v prihodnjem letu za 80 milijard 565 milijonov dinarjev so po nadaljnjem pregledu povečali za novih 1237 milijonov dinarjev, oziroma na 81 milijard 802 milijona dinarjev. To pa pomeni že v prihodnjem letu pre-

koraičev proizvodnega načrta za 264 milijonov dinarjev.

Tolikšen uspeh naše industrijske proizvodnje je poleg drugega treba pripisati tudi načrtnim rekonstrukcijam. Letos so rekonstruirala svoje obrate predvsem podjetja Marmor Hotavlje, Alpina Ziri, Kemična tovarna Podnart, Zelezarna Jesenice itd. V prihodnjem letu bodo z rekonstrukcijami nadaljevali zlasti v Zelezarni.

Določeno izboljšanje v podjetjih opravičeno pričakujejo prihodnje leto tudi z nekaterimi organizacijskimi spremembami in s sodelovanjem med podjetji. Med drugim se predvideva tesna kooperacija med kranjsko Iskro, tovarno Niko v Zelezarni in podjetjem »Tis Lesce. Na načrtno pot perspektivnega razvoja nameravajo postaviti tudi čevljarstvo, usnjarsko, lesno in tekstilno industrijo. To problematiko še proučujejo posebne komisije.

Največji premik v razvoju pa predvidevajo v prihodnjem letu na področju kmetijstva. Izdelani so že obširni elaborati o perspek-

ktivnih nalogah kmetijskih posestev in zadržev. Zlasti je pri teh investicijah povečana udeležba sredstev republiških in zveznih organov. Veliko pomoč v razvoju kmetijstva pa bodo dala tudi naša industrijska podjetja s posojili za investicije. Ta akcija je sedaj v teku pri občinskih ljudskih odborih. Velik napredek upravičeno pričakujejo v povečanju tržnih presežkov iz kmetijstva tudi s pogodbeno proizvodnjo, ki je letos začela trdnje utirati pot med združniki.

Vzporedno s sestavljanjem proizvodnih načrtov pa se ponekod znova obuja težnja po sprejemanju novih delavcev. — Kot pogoj za večjo proizvodnjo so marsikje postavili alternativo »Več delavcev«, še preden so dobila razmislili o organizaciji dela, o mehanizaciji in drugih ključnih vprašanjih za dvigovanje proizvodnje.

Kljub raznim težavam pa so, kot smo videli, možnosti za izpolnitev in prekoračitev petletnega načrta v prihodnjem letu zelo ugodne.

K. M.

Slavnostna akademija v počastitev 40 - letnice ZKJ in SKOJ v Ljubljani

Ljubljana, 20. decembra

Sinoči je bila v Ljubljani v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča »svočana akademija, posvečena 40-letnici SKOJ. Na prireditvi so bili mimo 2000 ljubljancov navzoči tudi sekretar Centralnega komiteja ZKS Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta Ljudske

skupščine LRS Boris Kraigher, član IK CK ZKJ Franc Leskošek, organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček in drugi najvidnejši predstavniki političnega in družbenega življenja. Slavnostni govor je imel član predsedstva CK LMS Janez Hočevar, kulturni program, ki je bil sestavljen iz revolucionarnih odlomkov del domačih in tujih avtorjev in je simbolično prikazoval revolucionarno pot naših narodov, pa je izvajalo nad 300 recitatorjev pevcev in godbenikov delavsko-prosvetnega društva Svobode iz Velenja.

V ZNAMENJU NOVIH USPEHOV

Pripadniki JLA so letos sodelovali pri gradnji cest, železniških prog in mostov. Nadalje pri žetvi pšenice, pospravljanju koruze, pogozdovanju in na drugih delovnih akcijah. Vrednost njihovega dela cenijo približno na milijardo 300 milijonov dinarjev.

Plenum občinskega odbora SZDL Bled

Osnovne organizacije SZDL so okrepile svojo vlogo

V sredo, 16. decembra, je bil pri Občinskem odboru SZDL Bled plenum, ki so mu prisostvovali razen članov občinskega odbora Socialistične zveze tudi predsedniki krajevnih odborov. Glavni namen plenuma je bil, obravnavati končne rezultate volitev ter podati analizo te pomembne politične akcije, hkrati pa sprejeti osnovne smernice za delo novoizvoljenih vodstev krajevnih organizacij SZDL.

Po splošnem prepričanju ter po ugotovitvah vodstev krajevnih organizacij Socialistične zveze in občinskega odbora, kakor tudi sodeč po razpoloženju prebivalstva za predvolivnih zborovanjih in po rezultatih volilne udeležbe je milina politična akcija dosegla svoj oamen. Predvsem so se vrste delovnih članov v vodstvih povečale in okrepile z novimi ljudmi, med katerimi je precejšnje število mlajših članov in tudi več žensk kot doslej. — S tem dejstvom so tudi ustvarjeni pogoji, da bo moč prenehati s staro prakso, ko so nekateri odbori s preozko dejavnostjo šestokrat ostajali preveč osamljeni pri delu, saj so se nemalokrat ukvarjali zgolj z organizacijskimi vprašanji, s članarino itd. Spriče tekoče omejenosti in enostranosti pa so, razumljivo, v toliko večji meri zamemarjali politično, izobraževalno in vzgojno delo v organizacijah. — Po sklepu plenuma bodo morali novi odbori takoj na začetku pričeti z delom bolj načrtno: za vsak posemezni kraj naj bi po nekaj splošnih smernicah postavili svoj delovni program, ki mora nujno upoštevati potrebe in težnje članstva v posameznih krajih. Zategadelj bo potrebno sodelovanje z vsemi društvi in organizacijami, ki bodo morale delo primerno vskladiti ter vzpodbudno podpirati medsebojna prizadevanja.

Na plenumu so bile razdeljene nagrade najboljšim odborom oziroma organizacijam, ki so v minulih političnih akcijah v največji meri zadostile naslednjim pogojem in zahtevam: najboljša udeležba na volitvah, najvišji odstotek državljanov, vključenih v SZDL, uspeh predvolivnih priprav, ureje-

nost volišč, poročevalska služba in podobno. Vsem tem zahtevam je v največji meri zadostila krajevna organizacija v Zgornjih Gorjah in prejela prvo nagrado 15.000 dinarjev. Na drugo mesto se je uvrstila organizacija SZDL iz Zagorice, dalje Poljščica, Grad in Ribno.

-jb

Ob Dnevu JLA S skupnimi močmi za iste cilje

Pred dnevi smo razgovarjali s komandantom Garnizona JLA Kranj tovarišem podpolkovnikom Dušanom Trbovičem in njegovimi sodelavci. Razgovarjali smo se predvsem o obliki sodelovanja JLA in ostalimi državljanji. Znano je, da je že od ustanovitve JLA v najtesnejših stikih z organizacijami: UROJ, ZB, SZDL, ZK in drugimi. Tovariš Trbovič pa nam je omenil novo obliko sodelovanja, ki jo, ne le v kranjskem garnizonu, temveč na splošno opažamo v JLA in ostalih državljanji. Takole pravi:

»Fante, ki služijo vojaški rok v Kranju, skušamo čim podrobneje seznaniti z vsem, kar je v Kranju. In ne samo to. Seznanjamo jih z vsem, kar obstaja na Gorenjskem; tako je prvič letos. Ko gremo na vežbe, gremo najraje mimo kmetijskih posestev, industrijskih objektov in čez dvorišča privatnih kmetičkih posestev. Pokazati hočemo, kako ljudje na Gorenjskem delajo. Doslej se je pokazala takšna oblika vzgoje mladih ljudi nad vse koristna. Fantje znajo ceniti bolj kot so doslej vse tisto, kar državljanji

ustvarjajo. Zato tudi na vajah bolj pazijo, kar uporabljajo za maskiranje in kje kopljejo rove in podobno. Vsekakor takšna oblika vzgoje celotno Jugoslov. ljudsko armado vsem državljanom še bolj približa.»

»Sodelovanje med prebivalci mesta in člani JLA se najpogosteje odraža v športnem sodelovanju. V kakšnih oblikah se kaže to sodelovanje v Kranju?»

»Naš namen ni, da bi člani JLA in Kranjčani samo tekmovali v raznih športnih disciplinah. Ker vemo, da v Kranju manjka športnih objektov, hočemo mladinu Kranja pomagati tudi pri gradnji novih objektov. Doslej smo že pomagali pri gradnji zimskega kopališča, v prihodnjih dneh pa bomo začeli z mladino Stražišča graditi rokometno igrišče. Kolikor se bodo pokazale potrebe po gradnji drugih objektov, bomo pripravljani tudi pomagati. Če bomo v Kranju skupno zgradili nove športne objekte, se bodo s tem Kranjčani in fantje, ki služijo vojaški rok v Kranju, na športnih igriščih lahko večkrat srečali in dosegali tudi boljše rezultate kot doslej.»

»Pred dnevi, ko se je zgodila v Trzinu večja elementarna nesreča, so člani JLA kranjskega garnizona pomagali, da ne bi prišlo še do hujše nesreče. Kdo vam je dal pobudo za to pomoč?»

»Iskreno moram povedati, da nam nihče ni rekel ali ukazal, naj gremo ponesrečencem na pomoč. Spontano smo se sami odločili in nad 400 vojakov je z vsemi svojimi silami skušalo preprečiti še večjo nesrečo. — Naša želja je, seveda v kolikor je to v naših možnostih, da pomagamo državljanom pri gradnji lepše prihodnosti. Zato smo tudi pomagali planincem, ki so gradili planinsko postojanko na Kallšu, mladini pri gradnji vodovoda v Kranju in drugih delovnih akcijah. Zavedamo se, da ima od vsakega novega objekta korist vsa naša držba in s tem razumljivo tudi Jugoslovanska ljudska armada, ki z novimi pridobitvami lahko postaja močnejša in kar zagotavlja tudi sigurnejšo obrambo težko izvojevanih pravic vseh državljanov Jugoslavije.»

B. F.

Naša armada

Letos bo minilo osemnajst let, odkar je bila, sredi boja proti okupatorju in domačim izdajalcem, ustanovljena naša armada. Takrat je vrhovni komandant Maršal Tito izročil v vasi Rudo v Sandžaku proletarsko zastavo prvi proletarski brigadi, ki je postala naša prva regularna vojaška enota. V letih boja so bile formirane nove brigade, divizije in korpusi naše osvobodilne armade. Pot vseh teh naših vojaških enot pa je bila obeležena z neprestanimi boji in zmagami, dokler ni bila naša domovina osvobojena.

Tako je naša armada zmagoslavno in uspešno opravila prvo nalogo, ki jo je predno postavila naša Komunistična partija — vse naše ljudstvo. To je bila naloga, da premaga sovražnika in osvobodi domovino. V teh bojih je padlo nešteto najboljših sinov in hčera naših narodov. Pred nami ustajajo svetli liki junakov, ki so dali vse tisto, največje, kar človek lahko da za domovino, to je, umrli so za svobodo svojega ljudstva.

Po osvoboditvi je naša armada dobila novo, nič manj važno, nalogo, to je, da presteže v moderno sodobno armado, ki bo lahko v vsakem primeru obranila pridobljeno svobodo in omogočila socialistično izgradnjo domovine. Svet se je kmalu po vojni razcepil v dva nasprotujoča bloka, začeli so se oboroževati in tudi na naših mejah so v tistih letih rožljali z orožjem. Osnovna naloga in osnovni cilj naše armade pa je bil, da očuva mir in tako omogoči našim narodom, da ponovno zgradijo svojo domovino.

Naša armada je v tem času postala velika šola mladih državljanov, ki so prihajali v njene vrste. Tukaj se niso samo tehnično izpopolnjevali, naša armada je postala šola splošnega izobraževanja. Vsi vemo, koliko je bilo v armadi narejenega prav na področju odpravljanja nepismenosti. Iz armade so se vračali mladi ljudje, ki so s pridobljenim znanjem lahko še uspešneje delovali na delu v naših tovarnah in poljih. To pa je poleg tega, da si pridobijo vojaške veščine, tudi glavna naloga, ki jo uspešno že vsa leta izpolnjuje naša armada.

Letošnje praznovanje praznika naše armade je tem pomembnejše, ker ga praznujemo v času proslav 40-letnice KPJ. To je tem bolj, ker je rojstvo, bolj in nadaljnji razvoj naše armade v vsem povezan s preteklostjo, bojem in delom naše Partije.

Naša armada pa ima velik pomen tudi v razvoju našega gospodarstva.

Veliko vojnih tovarn, ki proizvajajo orožje, je preusmerilo precejšnje kapacitete prav na proizvodnjo proizvodov za široko potrošnjo. Naša armada je sodelovala pri izgradnji cele vrste železnic in cest. Prav tako so pripadniki naše armade sodelovali v vseh drugih pomembnejših akcijah naše mladine; tako pri izgradnji avtomobilskih cest. V letošnjem letu je naša armada sodelovala pri pospravljanju letine. Našteli bi lahko še vrsto drugih področij našega gospodarstva, družbenega življenja in dogajanja, kjer je naša armada vedno prispevala svoj delež v skupnem delu vseh naših delovnih ljudi za izgradnjo socializma v naši domovini. Posebej moramo poudariti naloge naše armade, ki jih opravlja takrat, ko zadenejo posamezne okolišče elementarne nezgode. Levji delež pri pomoči prebivalstvu imajo takrat vedno pripadniki naše armade.

Prav je, da se v teh dneh na Gorenjskem še posebej spomnimo rasti prvih partizanskih enot in brigad na tem področju. Še posebej se lahko spomnimo uspešnih akcij Prešernove brigade, dalje IX. korpusa, ki je osvobodil številne kraje na Gorenjskem in še vrsto drugih enot, ki so tu operirale.

Prav zaradi vsega tega je praznik naše Jugoslovanske ljudske armade tudi praznik vseh naših delovnih ljudi. Naša armada pa je in ostane čuvar neodvisnosti in mirne izgradnje socializma v naši domovini.

Odbor Zvezne ljudske skupščine o proračunski reformi

Sest odborov Zvezne ljudske skupščine je v petek razpravljalo o proračunski reformi, o zveznem proračunu in o družbenem planu za prihodnje leto. O tem so govorili največ na sejah odborov za gospodarstvo, ki sta sprejela predložene predpise o proračunski reformi, kakor tudi na sejah odborov za proračun in zakonodajnih odborov.

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je imel v soboto, 19. decembra redno sejo, ki jo je vodil predsednik Boris Kraigher. Na dnevnem redu je bila razprava o predlogu republiškega družbenega plana in proračuna za leto 1960. Predlog plana zagotavlja nadaljnje povečanje obsega proizvodnje in v zvezi s tem povečanje narodnega dohodka, skladno s cilji zveznega družbenega plana, kar bo omogočilo nadaljnji razvoj proizvodnih sil in družbenih odnosov v proizvodnji zakonskega osnutka je, vodnji.

Glavni pomen proračunske reforme, je na skupni seji odborov za gospodarstvo, proračun in zakonodajnega odbora Zveznega zbora poudaril Nikola Minčev, je v tem, da smo finansiranje politično-teritorialnih enot, zlasti občin in okrajev, vskladili s postavkami komunalne ureditve. Ena glavnih značilnosti zakonskega osnutka je, da zagotavlja bolj stabilno materialno podlago in s tem ustvarja pogoje za okrepitev komunalne samouprave.

Škofjeločani za svoj praznik

Škofja Loka, 20. decembra. V škofjeloški občini so bile danes v glavnem koočane prireditve ob letošnjem občinskem prazniku. Takoj zjutraj, ob 9. uri, je bil izpred TVD Partizan Škofja Loka pohod patrolj po partizanskih poteh, ob 10. uri pa pred gasilskim domom v Gosteačah odkritje spominske plošče padlim borcem NOB. Ker obnem z občinskim praznikom Škofje Loke praznujejo svoj kra-

Novi kinodvorana v Škofji Loki

jeveni praznik tudi v Poljanah, je bila dopoldne ob 10. uri v Kulturnem domu v Poljanah slavnostna seja Krajevne odbora, ob 11. uri pa v Zadržnem domu v Poljanah otvoritev novega obrata Planike. Mladinska organizacija Poljane je popoldne v Kulturnem domu pridelila oddajo »Spoznajmo svet in domovino«.

Popoldne ob 14. uri je bil v teledavnici Osnovne šole v Loki nagradni brtopotezni šahovski turnir ekip delovnih kolektivov škofjeloške občine, ob 15. uri pa pred vojašnico v Loki odkritje spominske plošče narodnemu heroju Jožetu Gregorčiču, po katerem se bo vojašnica odslej tudi imenovala. V Gorenji vasi in v Osnovni šoli Gabrk sta bili popoldne tudi slavnostni akademiji pevskega zbora DPD »Svoboda« Škofja Loka.

Na sam dan občinskega praznika, v petek, 18. decembra, pa je bila v novi kinematografski dvorani slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora s predstavo filma »Vrata ostanejo odprta«, zvečer pa v Kulturnem domu v Poljanah slavnostna akademija ob krajevnem prazniku Poljan.

Pomebna pridobitev za vso komunono pa so predvsem nekateri novi objekti (Komunalna banka, skladišča na Tratu, industrijski obrati v Poljanski dolini, nova kinematografska dvorana itd.).

PLENUM SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA KRANJ

V sredo, 23. decembra bo v prostorih Okrajnega ljudskega odbora »Kranj 5. plenum Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj. Na dnevnem redu bo poročilo o izvršitvi sklepov zadnjega plenuma, sprejetje pravilnika in razdelitev nagrad za tekmovalje. Svet Svobod in prosvetnih društev je za plenum pripravil tudi obširen program svojega dela za leto 1959/60.

KAJ MENIJO DRŽAVLJANI O DELU OKRAJA IN OBCIN

Pred nemi je prispela v Kranj in Škofjo Loko posebna komisija zveznega Inštituta za proučevanje politične in družbene znanosti, ki je izvedla posebno anketo med različnimi sloji ljudi po občinah. Anketa je vsebovala predvsem vprašanja o sprejetih in izdanih odlokih okraja in občin. V obeh občinah je komisija anketirala 450 državljanov.

SEMINAR OKRAJNEGA SVETA SVOBOD

Radovljica, 20. decembra. V Grajskem dvoru v Radovljici je bil včeraj in danes seminar za vodje družabnih in vzgojnih odsekov Svobod in prosvetnih društev s področja Gorenjske. Seminar je priredil okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev. Včeraj je govoril načelnik Tajništva za šolstvo, prosveto in kulturo OLO Kranj tovariš Jože Varl o novem načinu delovanja kulturno-prosvetnih društev, prof. Smilja Gostiševa pa o etično-humanistični vzgoji delovnega človeka. Udeležencem tečaja je pridelila v soboto zvečer Svoboda Jesenice kulturni program z naslovom »Izpod očaka Triglavca«.

PREDVOJAŠKI OBEVNIKI POCASTILI DAN ARMADE

Ordred predvojaške vzgoje ObLO Jesenice je priredil v petek dopoldne v Delavskem domu proslavo v

počastitev Dneva jugoslovanske ljudske armade. Okoli 400 predvojaških obveznikov je govoril predsednik ObLO na Jesenicah tovariš Roman Stana, ki mu je sledila razdelitev odlikovanj, nagrad in pohval najboljšim obveznikom. Prve mu delu je sledil kulturni del, katerega program so izvajali folkloristi jeseniške Svobode, tamboraši obrtniškega društva in recitatorji.

V KRANJU BO TEKSTILNI CENTER JUGOSLAVIJE

V teku so priprave za organizacijo tekstilnega centra Jugoslavije, ki bo v Kranju. O tem je že razpravljaj tudi Okrajni ljudski odbor. Gre za enega izmed 11 cen-

Kronika v enem stavku

V nedeljo dopoldne je bil v sejni dvorani OLO Kranj občni zbor okrajnega odbora Zveze šoferjev in avtomobilnikov, ki sta se ga razen številnih članov te organizacije udeležila tudi podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec in predsednik Republiškega odbora ZSAM Rudi Celar. — V soboto zvečer je imel obrtniški pevski zbor »Enakoste iz Kranja redni letni občni zbor, na katerem so predvsem govorili o sporedu prireditve, ki jih bodo imeli prihodnje leto, ko bo 10-letnica obstoja pevskega zbora. — V nedeljo popoldne ob 16. uri je bila v Prešernovem gledališču v Kranju premiera pravljitve igrice Pavla Golja »Jurček«, ki jo je uprizorila dramska družina »Svoboda« Kranj. — V sredo 23. decembra bo ob 20. uri v Prešernovem gledališču akademija v počastitev 60. obletnice obstoja Planiškega društva Kranj.

trov na različnih področjih gospodarske dejavnosti, ki bodo s pomočjo mednarodne organizacije ustanovljeni v naši deželi. V Sloveniji bosta dva centra, in sicer: Center gradbene industrije, ki je že postavljen temelje v Ljubljani, ter Center tekstilne industrije, ki bo v Kranju. Center bo v prvi vrsti služil za usposabljanje kadra v tekstilni industriji. Kot predvidevajo načrti, bo del prostorov tega centra v sedanjih Tekstilni šoli na Primskovem. Predvideno pa je še 50 milijonov d'narjev za investicijska dela. Pouk prvih inštruktorjev tekstilne industrije, ki bodo prišli iz vseh večjih podjetij te dejavnosti, naj bi začel v začetku šolskega leta 1960/61. Ta ustanova bo dala Kranju pomembno mesto v tekstilni industriji. — I. c.

BOLJŠA KAKOVOST IZDELKOV

V tovarni vijakov Plamen v Kroplu, s pomočjo Zavoda za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS, uvajajo statistično metodo kontrole izdelkov. Mnenja so, da bo statistična kontrola mnogo pripomogla k še boljši kakovosti izdelkov.

TRŽIČANI TRETJI V TEKMOVANJU ZA PEROV POKAL

Ljubljana, 20. decembra. V Tivoliju je bilo danes dopoldan izvedeno tradicionalno patrolno tekmovalje strelcev za prehodni pokal Franja Pera. Na 1400 m dolgi progi se je med članskimi ekipami borilo za prehodni pokal 49 ekip, med katerimi je bilo 6 ekip ljudi z Gorenjske: iz Jesenic, Predoselj, Tržiča in Javornika. Tu di tokrat gorenjski strelci očitno niso imeli sreče pri streljanju, zaradi česar so se Tržičani uvrstili šele na tretje mesto (Tržičani so doslej že dvakrat osvojili pokal, Jeseničani pa enkrat). Rezultati: Strelska družina »Ernest Drakler« z Dola pri Hrastniku 2,12 točke, 2. aktiv LMS Beričovo 2,26 točke, 3. Tržič 2,40 itd. — an

S seje Sveta za notranje zadeve OLO Kranj Gorska reševalna služba potrebna za razvoj turizma na Gorenjskem

Pretekli teden je bila v prostorih OLO Kranj seja Sveta za notranje zadeve krajskega okraja. Na dnevnem redu je bilo med drugim tudi delo in problemi Gorske reševalne službe, poročilo o gradnji okrajnega gasilskega doma v Kranju in problematika mladinskega prestopništva.

V kratkem poročilu je Maks Strosmajer med drugim nakazal nekaj problemov Gorske reševalne službe. Dejal je, da se vzporedno z razvojem domačega in tuje turizma na območju okraja večajo tudi naloge in potrebe GRS. V okraju deluje 8 postaj s 107 reševalci. Za strokovno usposobljenost so reševalci izvedli 3 zimske in 13 letnih reševalnih tečajev, seminarje za prvo pomoč, 9 treningov in tečaj za vodnike lavinskih psov. Posebno težavo predstavlja obveščanje reševalcev in trajna zbiranje ekipe tudi 4 ure. S tem se izgubi dragoceni čas, ki je v mnogih primerih lahko odločilnega pomena. V letu 1959 je bilo izvedenih 67 reševalnih

akcij, v katerih je bila nudena pomoč 57 ponesrečencem. Med njimi je bilo 6 smrtnih primerov. V razpravi so med drugim poudarili, da bi bilo potrebno vseh osem postaj tehnično opremiti. Nadalje je čutili veliko pomanjkanje radio zvez, ki bi bile nujno potrebne pri reševalnih akcijah. Z vse večjim razvojem turizma se bo prav gotovo pojavila potreba po poklicnih gorskih reševalcih, kajti dosedanji so vsi zaposleni po naših kolektivih. Proučiti bo nujno potrebno sistem obveščanja med planinskimi kočami in pri reševanju s fonoportli. Seveda pa je potrebno reševalce opremiti tako, da ne bodo v nevarnosti tudi za svoja življenja. Finančno bodo morali prav gotovo pomagati ljudski odbori, DOZ, socialno zavarovanje in drugi.

O mladinskem prestopništvu je poročal Jože Mihelič in je med drugim dejal, da za reševanje teh problemov ni odgo-

vorno samo tajništvo za notranje zadeve, temveč vsi faktorji, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine. Pri tem je poudaril, da je presenetljiva ugotovitev, da velika večina mladoletnikov prestopnikov izhaja iz popolnih družin, to je z obema staršema, tem sledijo otroci z enim rediteljem, v veliki manjšini pa so otroci brez staršev. Nadalje je zanimiva ugotovitev, da so starši teh otrok dobro situirani (ekonomsko) in ni podlaga prestopništva ekonomsko pomanjkanje, ki bi mladino sililo v tujino in druga kazniva dejanja. Občinski ljudski odbori preko svojih organov za socialno skrbstvo in varstvo družin vse premalo skrbijo za pravočasne vzgojne in varstvene ukrepe, pogosto celo takrat ne, ko jih na te stvari opozori Tajništvo za notranje zadeve. — V prihodnje bodo morali socialno skrbstveni organi po občinah posvetiti večjo skrb preventivni dejavnosti na področju mladinskega prestopništva. M. Z.

LJUDJE IN DOGODKI

Gospodarsko združevanje vzhodne Evrope

Pred kratkim se je v Sofiji končalo štiridnevno zasedanje Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč. To je leto že drugo zasedanje tega organa — prvo je bilo maja meseca v Tirani —, ki prevzema vse vidnejšo vlogo v urejevanju gospodarskega razvoja dežel socialističnega tabora. Njegove članice so vse dežele vzhodne Evrope, medtem ko imajo Kitajska, Severni Vietnam, Severna Koreja in Mongolija le vlogo opazovalca v delu Sveta.

Iz uradnega poročila o zasedanju je moč posneti, da so bili glavni predmeti razprav novi statut Sveta in pa nadaljnji koraki v delitvi proizvodnih nalog v okviru tabora zlasti na področju lahke industrije in kmetijske proizvodnje. Čeprav je mnilo že deset let, odkar so ustanovili ta Svet, ki pomeni obliko gospodarske integracije, gospodarskega združevanja vzhodnoevropskih dežel, vendar je bilo vse do pred nekaj leti zelo malo slišati o njegovem delovanju. Prav za prav pa je šele letos, ob desetletnici Sveta začel vzhodnoevropski tisk objavljati nekaj podatkov o obsegu, namenu in uspehih tega organa, ki naj bi po uradnem tolmačenju pomenil »organizacijo samostojnih držav, ki temelji na načelih popolne enakopravnosti, tovariške pomoči in nevmišavanja v notranje zadeve druge države«.

V desetletnem obdobju je organizacija doživela dokaj spremembe. To so šle vzporedno s spremembami v gospodarskih in političnih odnosih med deželami socialističnega tabora. V začetku je imel Svet edino nalogo vsklajevati blagovno izmenjavo in finančne zadeve med članicami Sveta. V zadnjih petih letih pa se je njegov značaj in obseg dela dokaj predrugačil. Svet za vzajemno gospodarsko pomoč se je spremenil v vrhovni meddržavni organ, ki odloča o gospodarskem načrtovanju posameznih članic in vsklaja gospodarske naloge zlasti na področju industrijske proizvodnje. — Iz začetnega namerjalca medsebojne izmenjave blaga se je Svet razvil v glavno orodje gospodarskega združevanja vzhodne Evrope. Odkar je Svet prevzel to vlogo, se gospodarski razvoj posameznih članic vse bolj podreja »splošnim koristim socialističnega tabora kot celote«.

Samo nekaj primerov široke dejavnosti in pristojnosti Sveta. Vsa tehnična pomoč in dodeljevanje kreditov med deželami socialističnega tabora je v pristojnosti Sveta. V okviru te pomoči je na primer Sovjetska zveza izročila Kitajski nad sto podjetij, Poljski 40, Albaniji 26 itd. Skupno je Sovjetska zveza do lani pomagala s krediti dograditev okoli 550 industrijskih objektov v raznih deželah tabora. Pa tudi Sovjetska zveza sama je v tem obdobju dobila od drugih članic pomoč v obliki industrijskih objektov. — Samo od Vzhodne Nemčije je dobila celotno opremo za 7 cementarn in 23 tovarni skladnja.

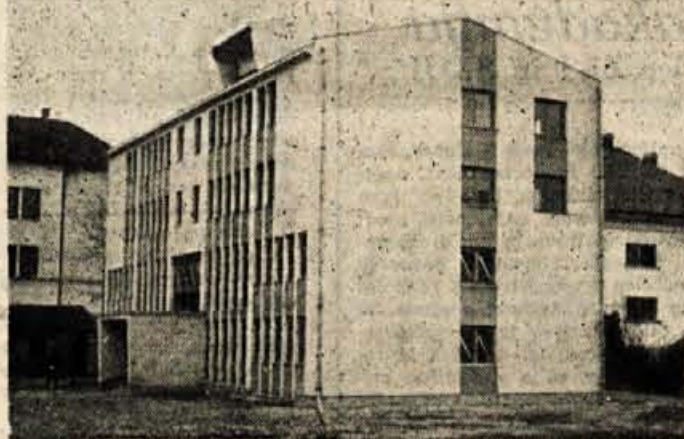
Najvažnejša in poglavitna naloga Sveta za vzajemno pomoč pa se nedvomno kaže v koordinaciji go-

spodarskih načrtov in v kooperaciji posameznih industrijskih vej v okviru vsega tabora. Vsaki deželi je določeno posebno mesto v skupnem vsklajenem načrtu. Tako na primer Sovjetska zveza in Poljska razvijata za potrebe vsega tabora proizvodnjo premoga, Sovjetska zveza in Romunija, proizvodnjo petroleja, razvoj kemične industrije je dodeljen Sovjetski zvezi, Vzhodni Nemčiji in Romuniji, medtem ko naj bi bilo — sodeč po sklepih zadnjega zasedanja — Madžarska, Bolgarija in Albanija glavne proizvajalke kmetijskih pridelkov za potrebe tabora.

Kako daleč je že seglo medsebojno gospodarsko povezovanje, dokazuje med drugim nedavno poročilo iz Moskve, da bodo Sovjetska zveza, Poljska in Vzhodna Nemčija zgradile 1200 km dolga naftovoda, ki bo dovažal nafto iz Povolžja tjakaj do Berlina.

Ze teh nekaj podatkov in primerov kaže, kakšno pomembno vlogo ima Svet za vzajemno gospodarsko pomoč pri združevanju vseh gospodarskih moči dežel socialističnega tabora. V njem pa ima Sovjetska zveza kajpada vodilno mesto. Cilj vsega prizadevanja in podrejanja skupnim koristim tabora je čim tesnejša gospodarska integracija. Ta ostaja seveda strogo v taborskih mejah. Šele novi statut odpira možnosti za sprejem v to organizacijo tudi drugih evropskih dežel, seveda le pod pogojem, če pristanejo na cilje in načela Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč.

ZVONE KOS

Novo poslopje Komunalne banke v Škofji Loki

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Kupim enosobno stanovanje v Kranju. Ponudbe z navedbo cene pošljite v oglasni oddelček pod »Vseljivo«.

Iščem prazno ali opremljeno sobo v Kranju ali okolici. Nudim 20.000 dinarjev nagrade. — Ponudbe oddati v oglasni oddelček.

Trgovsko podjetje Knjigarna »Simon Jenko« v Kranju obvešča vse cenjene odjemalce, da bo zaradi LETNE INVENTURE trgovina zaprta v času 4., 5. in 6. januarja 1960. Prosimo vse potrošnike, da pravočasno pred inventuro krijejo svoje potrebe.

Prodajam moško kolo v zelo dobrem stanju. Cena po dogovoru. Brtoncelj, Godešič št. 30, Skofja Loka.

Sprejemem gospodinjstvo pomočnico. Naslov v oglasnem oddelku.

Ugodno prodajam motorno kolo »Benelli« 250 ccm. — Naslov v oglasnem oddelku.

Mizarsko orodje, skoraj novo, prodajam. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam nov 40-litrski pralni stroj. Naslov v oglasnem oddelku.

Aktovko sem izgubil v sredo od Knjigarne S. Jenko do Dupelja. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne v Duplje 58.

Prodajam male rabljene meško bundo s krznom »Spik« Kranj (pri vratarju).

Prodajam motorno kolo »Vespa«. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam avto Fiat 1400 1954 letnik. Voklo 4, Senčur.

Prodajam dobro ohranjen avto znamke »Opel Olympia«. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam prašiča 180 kg teškega. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam novo motorno kolo NSU Prima 150 ccm. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam prašiča 40 kg teškega. Sp. Duplje 53.

Prodajam novo žensko italijansko kolo. — Skladišče »Tobak«, Kranj.

Prodajam 2 prašiča, teška po 150 kg. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam italijanski moped na tri prestave. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam Tomos »Galeb«, 150 kub. centimetrov, modre barve, uvožen, kompletno opremljen, skoraj nov. Naslov v oglasnem oddelku.

Našel se je pulover pred Gorenjskim tiskom. Naslov v oglasnem oddelku.

Sprejememo takoj v službo enega delavca. Pekarna Kranj.

Silvestrovanje na Smarjetni gori priredil Planinsko društvo Kranj. Rezervacije sprejema od 21. t. m. dalje PD v pisarni podjetja »Vino« Kranj, Mladinska 2 od 11. do 15. ure.

Dom na Kališču bo za novoletne praznike odprt. — Pojasnila dobite pri PD Kranj.

Po službi bi pomagala v gospodinjstvu. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam manjšo kmečko mlatnico, cirkular, vejalnik (pakli). — Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam prašiča 140 do 150 kilogramov teškega. Sp. Duplje 51.

Sprejemem na stanovanje v opremljeno sobo dva sosenovalca. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam vola za pleme 400 do 500 kilogramov teškega in prašiča 100 do 150 kilogramov teškega. Srednja vas 45, Senčur.

Avtomoto društvo v Senčurju obvešča vse mopediste iz krajevnih uradov Senčur, Trboje, Predoslje, Predvor in Jezersko, da bodo voziški izpiti v prostorih AMD Senčur št. 224. Datum izpita bo objavljen kasneje. Prijave sprejema pisarna AMD v prostorih KZ Senčur št. 97/1. dnevno od 12. do 15. ure in trgovina »Krvavec« Senčur.

»RADIO«, Jesenice: 22. in 23. decembra franc.-italijanski film »ŠČU«; 24. in 25. decembra franc.-»CLOVEK V DEŽNEM PLASCOSKI« film »LJUDJE BREZ VAZNOSTI«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 22. dec. ameriški barvni cinemaskopski film »TROJANSKA HELENA«; 24. in 25. decembra francosko-DEŽNEM PLASCU«.

Žirovnica: 23. decembra ameriški barvni cinemaskopski film »TROJANSKA HELENA«.

Dovje-Mojstrana: 24. decembra ameriški barvni cinemaskopski film »TROJANSKA HELENA«.

Koroška Bela: 22. decembra ameriški barvni film »ISKALCI«.

Bled: 22. do 26. decembra ameriški barvni film »VELIKAN« I. del — predstave vsak dan ob 20. uri, v središču in sobotah pa ob 17. in 20. uri.

Radovljica: 22. decembra ob 20. uri in 23. decembra ob 17.30 in 20. uri ameriški barvni cinemaskopski film »SONCE ZOPET VZHAJA« — zaradi izredne dolžine filma cene vstopnic zvišane za 10 din.

Domžale: 23. in 24. decembra mehiški film »MINU« — Predstava vsak dan ob 18. do 20. uri.

Duplica pri Kamniku: 23. in 24. decembra ob 19. uri jugoslovanski film »VELIKI IN MALI«.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Ponedeljek, 21. decembra ob 20. uri svečana AKADEMIJA v počastitev Dneva JLA.

Torek, 22. decembra ob 16. uri - Lutowski: »DEŽURNA SLUŽBA« - zaključna predstava za pripadnik epredvojašk vzgoje.

Sreda, 23. decembra ob 16. uri - Golla: »JURCEK« — izven.

Četrtek, 24. decembra ob 16. uri - Golla »JURCEK« — izv.

Petek, 25. decembra ob 16. uri - Golla: »JURCEK« — izven.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 25. DECEMBRA 1959

9.00 Naš podlistek — Jacob E. H.: Šest tisoč let kruha — IV.: 9.40 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.10 Skrinjica s popevkami; 11.00 Plesna glasba; 11.30 Družina in dom; 12.00 Zvoki s citer; 12.15 Radijska kmečka univerza — Jože Kregar: Zastavnejske sadike — zgodnejši prideiki; 12.25 Odlomek iz Smetanove opere Prodana nevesta; 14.25 Radijska šola za nižjo stopnjo: Oscar Wilde: Sebični velikan; 15.40 Iz svetovne književnosti — Ađđiat Mihardža: Urednik; 16.00 Petkov koncert ob štirih; 17.10 Razgovor z volivci; 17.20 Lepe melodije; 18.00 Človek in zdravje; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30 Kaj so variacije? 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakih.

SOBOTA, 26. DECEMBRA

8.05 Majhen jutranji koncert; 8.35 Alpski napjevi; 10.10 Arije iz oper velikih mojstrov; 11.00 V ritmu današnjih dni; 11.30 Pionirski tednik; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Jaka Ferjan: Negaj pujskov pozimi; 13.30 Od vasi do vasi... 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Na platnu smo videli; 16.00 V dvoranah Svobode in prosvetnih društev — Prosvetno življenje v Domžalah; 16.30 Glasba za prijetno popoldne; 17.10 Melodije za vas; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.15 Zabavna ruleta; 18.45 Okno v svet; 20.00 Pokaži, kaj znaš! 21.30 Zabavni zvoki; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 Zabavni koktajli; 23.40 Moderna plesna glasba.

TELESNA KULTURA

Skakalci so odlično pripravljeni

Včeraj prvi skoki v Planici

Planica, 20. decembra
Na 80-metrski skakalnici v Planici so bile danes prve tekme v letošnji sezoni, ki naj dajo nekaj pregled letošnjih zelo dobrih priprav naših skakalcev za bližnja tekmovanja na tujem. Nastopila je 16 najboljših skakalcev.

Po današnjih tekmah so vsi skakalci pokazali izredno dobro formo, zlasti so bili odlični v dolžini skokov, kljub temu, da so skakali z najnižjega naleta.

Posebno so se odlikovali mlajši skakalci: Jemc, Slibar in Pečar. Od starejših reprezentantov je bil najboljši Langus, medtem ko je Zidar enkrat padel in tako zasedel šele 10. mesto. Na današnji pregledni tekmi so bile tudi izbrane reprezentance, ki bodo v prihodnjih dneh odstopovale na razne turneje. Zvezni kapetan dr. Tone Dečman je določil za znano Novoletno avstrijsko-nemško turnejo naslednje skakalce: Slibar, Jemc, Langus, Pečar in Oman. V sredo bosta odstopovala v Švicco Krznarič in Gorjanc, v torek pa v Francijo Zidar, Eržen in Rojina.

Dijakinje tekstilne šole že trenirajo za naslednjo tekstilnado

- Trener Karel Klančnik nam je po današnji tekmi povedal o tekmovalcih tole: »Vsi skakalci so odlično pripravljeni in lahko rečem, da doslej pred pripravo niso bili še nikdar v tako dobri formi kot so letos.«
- Zato upam, da bodo na bližnjih tekmovanjih v tujini zasedli do-

- bra mesta. Zlasti so vsi močno napredovali v dolžini skokov, pa tudi stalno so zelo dobri.«

Rezultati: 1. Slibar 207,5 (75,5 in 79), 2. Pečar 206 (73,5 in 78), 3. Langus 204,5 (73 in 74), 4. Gorjanc 197 (72 in 73), 5. Jemc 188,5 (79,5 in 81,5) itd.

S skupščine GSP

3000 aktivnih smučarjev

Kranj, 20. decembra
V prostorih OLO Kranj je bila danes po dveh letih spet letna skupščina Gorenjske smučarske podzveze. Iz številnih poročil smo razbrali, da je bilo delo te podzveze v preteklih dveh letih precej težavno. Vzrok temu je predvsem v tem, ker niso imeli za delo dovolj materialnih pogojev. Razen tega so ovirale delo in bogate načrte slabe zime, ki tako niso mogli v celoti izvesti bogatega programa, ki so si ga zadali pred sezonami.

V podzvezi je danes vključenih 12 samostojnih klubov in 11 sekcij v okviru društev Partizana, skupno 3000 aktivnimi tekmovalci in tekmovalkami. Kljub vsemu je podzveza precej storila in organizirala več tečajev za tekmovalce, inštruktorje in sodnike. Kljub temu pa število vaditeljskega in sodniškega kadra na Gorenjskem še ni zadovoljivo. Precejšnja vrzel glede tega je zlasti pri skokih, kjer bi bilo želeno, da podzveza v najkrajšem času organizira tečaj za sodnike.

Mnogo je bilo govora tudi o prihodnjih smučarskih centrih, ki naj bi jih bilo na Gorenjskem 5 (Kranjska gora, Jesenice, Tržič, Bohinj in

Kranj). Ti centri naj bi skrbeli za čim večjo množičnost tega osnovnega gorenjskega športa v vseh treh disciplinah in koordinirati delo smučarskih klubov preko vsega leta. Zato so predlagali da bi se morali naši smučarji bolj vključevati preko mrtve smučarske sezone v druge športne panoge da bi bili za sezono dobro pripravljani.

Klubi bi morali organizirati čimveč šol za pionirje na bližnjih smučarskih terenih kakor tudi redne šole na Kravcu, Komni in drugje. Za pionirje bi morali organizirati čimveč primernih prireditev, kot so izleti, tekmovanja in podobno.

EKIPNO NAZMIZNOTENISKO PRVENSTVO GORENJSKE TRIGLAV PRVI

Kranj, 20. decembra
V avli osemletke Simon Jenko je bilo danes izvedeno letošnje ekipno prvenstvo Gorenjske v namiznem tenisu za člane. Tekmovanja se je udeležilo 5 klubov. Naslov gorenjskega prvaka za letošnje leto je osvojila ekipa Triglava, ki je vse nasprotnike gladko premagala. Zlasti sta se odlikovala Teran in Tomc, ki sta vse igre dobila. Preseneča drugo mesto kranjske Mladosti. Med ostalimi je gladko odpravila tudi ekipo zveznega ligaša Jesenice 5:0. Zelo slabo pa se je uvrstila Partizan iz Skofje Loke, ki je bila šele peta in je bila pred njo še druga ekipa Mladosti. Triglav in Mladost sta se teko plasirala v finale republiškega prvenstva. Tretje in četrto plasirani ekipi pa bosta sodelovali na kvalifikacijskem turnirju v Kopru.

Vrstni red: 1. Triglav 5 točk, 2. Mladost 4 točke, 3. Jesenice 3 točke, 4. Mladost II 2 točki, 5. Partizan Skofja Loka 1 in 6. Mošnje brez točk.

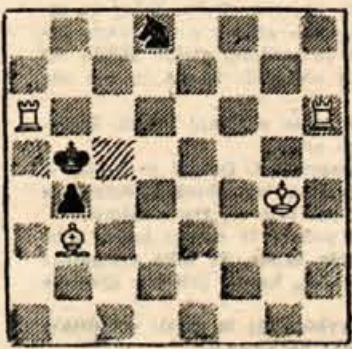
e. k.

Republiško moštveno šahovsko prvenstvo

V zadnjih štirinajstih dneh so bili odigrani številni dvoboji za republiško moštveno šahovsko prvenstvo. V prvenstvu sodelujejo naslednji klubi: LSK Ljubljana, Olimpija Ljubljana, Branik in Zeleničar Maribor, Jesenice in Kranj. Kranjčani so doslej odigrali že vsa srečanja in bili proti Braniku in Olimpiji zmagovalci, medtem ko so v ostalih srečanjih bili poraženi. Najhujši poraz so doživeli v petek proti Jesenicam, in sicer 2,5 proti 7,5 (posamezna srečanja so se končala takole: Cuderman :

Lombar remi, Sicherl : Vošpernik 0:1, Bavdek : Grosep 0:1, Fajon : Grosek 0:1, Fajon : Kočevar 0:1, Roblek : Korosec 0:1, Pavčič : Štrumbil 0:1, Pogačnik : Zupan 1:0, Drole : Horvat 0:1, Zupančič : Pongrac 0:1 in Butala : Uzmah 1:0; prvoimenovani so šahisti Kranja). Kranjčani so si verjetno zagotovili četrto mesto in s tem direktni vstop na prihodnje republiško prvenstvo. Jeseničani so bili doslej uspešnejši. Čeprav se niso odigrali vseh srečanj, so si zagotovili drugo mesto.

ŠAHOVSKI PROBLEM ST. 1

Mat v treh potezah

JUGOSLAVIJA : ZAH. NEMCIJA 1:1 (1:0)

Hanover, 20. decembra

Tu je bila danes popoldne na velikem stadionu pred 85.000 gledalci, meddržavna nogometna tekma najboljših enajstoric Jugoslavije in Zahodne Nemčije.

Naša reprezentanca je po Mujliču že v 6. minuti prišla v vodstvo. V nadaljevanju prvega polčasa pa so bili Nemci v očitni premoči, vendar je bila naša obramba kos vsem napadom nevarnih napadalcev domačinov. V drugem de-

Nogometni sodniki so zborovali

Kranj, 20. decembra

Sinoči je bila 13. redna letna skupščina nogometnih sodnikov GNP. Iz dobro pripravljene poročila povzemamo, da je bilo delo nogometnih sodnikov v minuli sezoni zelo plodno. Komisija za dvig kadrov je bila letos aktivnejša, kot prejšnja leta. Med drugim je organizirala tudi tridnevni seminar na Bledu, tečaj za nove sodnike itd. Zelo pohvalno je to, da so se v času sezone vsi sodniki redno sestajali, kjer so s skupnimi debatami, teoretično izpopolnjevali svoje znanje. Na skupščini je bilo govora tudi o delegiranju sodnikov za posamezne tekme. Za izboljšanje dela bodo v prihodnjem letu imeli pred pričetkom sezone tečaj za vse sodnike, v katerem bodo dali prednost teoriji. Praksa sama je pokazala, da pri istih dogodkih na igrišču vsi sodniki niso istega mnenja in prekrške kaznujejo neenotno. Kvaliteta sojenja se je letos precej izboljšala. V ta namen so organizirali tudi kontrolo sojenja in t. opredeljem tistim sodnikom, ki so kandidati za republiške sodnike.

Predlagali so tudi, da bi uprave klubov morale posvetiti več pozornosti vzgoji svojega članstva, da ne bi bili na igriščih razni nesportni izpadi, kot so se letos dogajali na nogometnih igriščih na Gorenjskem.

-nik

Industrija obutve „Planika“ Kranj

sprejme

vodovodnega instalaterja z nekaj letno prakso

Plača po dogovoru. Nastop službe 1. januarja 1960. Pismene ponudbe poslati na Organizacijsko kadrovski oddelček Industrije obutve „Planika“, Kranj do 25. dec. 1959.

Soporočamo žalostno vest, da je 20. decembra 1959 preminul v 76. letu starosti naš skrbni mož, dobri oče in stari atek

JOZE MAJER

instalater v pokoju

K zadnjemu počitku ga bomo spremlili v torek 22. decembra ob 15.30 uri iz hiše žalosti.

Zalujoči: hčerka Mija, družina Majer, Pisarevič in ostalo sorodstvo.

Kranj, Cesta na Klanc 31.

Gostovanje Tanece v Ameriki

Pred dvema in pol meseca je v Franciji gostoval ansambel narodnih pesmi in plesov Makedonije »Tanece«. V teh dneh pa vodijo pogovore o ponovnem gostovanju v Združenih državah Amerike in Kanadi. V Ameriki bo ansambel ostal tri mesece.

Medtem, ko so afriške pokrajine, ki so v francoski in angleški posesti, že leta in leta prizorišča nenehnih sporov in bojev za osamosvojitve, so bila posestva pod belgijsko upravo do nedavnega popolnoma mirna, kar se je smatralo za politični čudež. V zadnjem času pa je težnja po osvoboditvi zajela tudi ljudstva Centralne Afrike. — Meseč za mesecem dobivamo poročila o težkih nemirih tako v belgijskem Kongo kakor v belgijski mandatski pokrajini Ruanda-Urundi. »Proč z Belgijci! To je klic črncov, ki javno izražajo svoje nezadovoljstvo.

Od kod ime Železniki?

Nekaj iz zgodovine železarstva na Gorenjskem

Različne stopnje razvoja železarstva so bile v preteklih stoletjih na Gorenjskem precej dobro razvite. O tem nam med drugim pričajo ostanki najrazličnejših objektov iz različnih stopenj razvoja železarske obrti, od talilnih peč z masami (1. stopnja), preko klavdiva za prekavanje mas v trgovske sorte (2. stopnja) do stružne talilne peči in klavdiva v fužino (3. stopnja). Ta trostopenski razvoj je pri nekaterih krajevnih železarskih priredbah viden in popoln, pri drugih pa zaradi pomanjkljivih podatkov zabrisan in okrnjen ali v resnici nepopoln.

Ostanki stare železarske obrti so se pri nas dobro ohranili predvsem v Kropi in Železnikih (višenje, plavž, Slovenska peč v Dnu nad Kropo). Vendar je v prejšnjih stoletjih železarstvo cvetelo tudi še v nekaterih drugih krajih (Kamna gorica, Planina nad Jesenicami, Bohinj itd.), o čemer nam razen bornih ostankov tedanjih obratov pričajo predvsem pisani viri (n. pr. ortenburški rudarski red iz leta 1381) in razen imena krajev in naselij, pa tudi prilike posameznih rodbin (n. pr. Šmid, kar izhaja iz nemške besede »Schmitt« — kovačnica). Značilna imena krajev in naselij, ki z zelo prepričljivim jezikom govorijo o železarski preteklosti v srednjem veku, so n. pr. Železniki, Stara Fužina v Bohinju, na Plavžu (Jesenice), Rudno pod dražgoško Jelovico itd.

Prvo sporočilo o poklicnih topličih železarstvih, kot tudi ohranjenost listo o prvih klavdivarjih imamo s frišniških tal. Okoli leta 1340 se je naselilo na škofovo vabilo pet furlanskih mojstrov na opuščeni kmetijski ob Sori, kjer so postavili kovačnice, da bi v njih

»delali železo«. Listine jih imenujejo železnike (Eisner). Ti niso samo utrdili naselbino Železniki (Eisner), ampak so ji zapustili tudi svoje poklicno ime. Po njihovem rodu so sosedje imenovali naselje Železniki že v 19. stoletju Lahovše, Soričani pa še pred prvo svetovno vojno »pri Lahih«.

Naselitvi v Železnikih je sledila leta 1348 podelitev zemljišča in leta 1354 določitev davščine zanj ter podelitev pravic za uporabo rudnih pravic in gozdov.

Okoli leta 1300 so nastala topličniška podjetja tudi drugod v te-

danjem freisinskem in ortenburškem gospodarstvu. Pri tem je mišljeno predvsem naselje Rudno pod dražgoško Jelovico, kjer je cvetelo kmečko rudarstvo v taki meri, da je dobila vas ime po njem. A. T.

ZA RAZVEDRILLO

POZNAVALEC ŽENSK

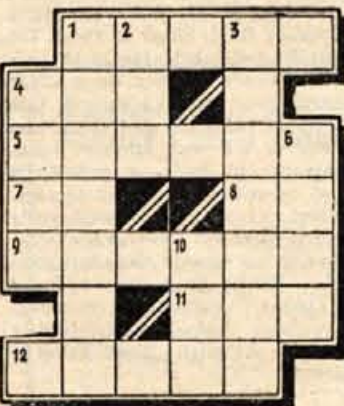
»Si že opazil, da moja žena vselej stiša glas, kadar me kaj prosi?«

»Dal! Opazil pa sem tudi, da zviša glas, kadar ničesar ne dobi!«

SOTRPINA

»Pomislil, včeraj je žena našla pismo, ki sem ga pozabil oddati na pošto. Ko bi jo videl, kako se je razburjala!«

»To še ni nič. Moja pa je našla pismo, ki sem ga pozabil zažgati!«

KRIZANKA ŠT. 43

Vodoravno: 1. strgulka, 4. tatarski poglavar, 5. bogat, 7. predlog, 8. kratica za prvine storacij, 9. cerkvenoslovska abeceda, 11. medmet, ki izraža hitro premikanje, 12. samo z enim oboesom.

Navpično: 1. muslimanski post, 2. česka pritrđilnica, 3. vrsta skoka, 4. Kitajska, 6. konjski tek, 10. del glave.

Gozdno gospodarstvo Kranj je v predelu Podbrezji pripravilo veliko število smrekovih vrhov za Novoletno jelko. Zaenkrat so jih pripravili 2000

Kirurški poseg pod hipnozo

Pred nekaj meseci je Ameriško zdravniško društvo osnovalo Združenje medicinskih hipnotizerjev in tako hipnozo uvedlo na področje medicine.

Doktor Marmer, kalifornijski zdravnik, ki je osnoval to novo združenje, je podal javnosti rezultate, ki jih je sam dosegel s pomočjo hipnoze pri operacijah.

Dr. Marmer je novinarjem objasnjal, da klasična anestezija predstavlja problem v kirurgiji srca zaradi tega, ker je v tem primeru treba doseči pri pacientu kombinacijo neobčutljivosti za bolečine, odstranitev zavesti in sprostitve mišic, tako da ima kirurg mirno operativno polje in lahko svobodno dela. — Ideja, da se uporabi hipnoza, je bila zaradi tega razumljiva, saj je le-ta posebno učinkovita za obvladanje strahu in vznemirjenosti. Bolečine in strah sta sta med seboj povezana, ker strah ustvarja plodna tla za občutek bolečine, bolečina pa zopet povzročuje strah. Seveda je

DVAJSEKTRAT OKOLI SVETA

Upokojeni kurjač Franjo Franjč iz Jajca je dosegel nevsakdanji rekord. Na lokomotivi je samreč prevozil približno 880 tisoč kilometrov, kar pomeni, da bi lahko dvajsetkrat obšel zemeljsko kroglo.

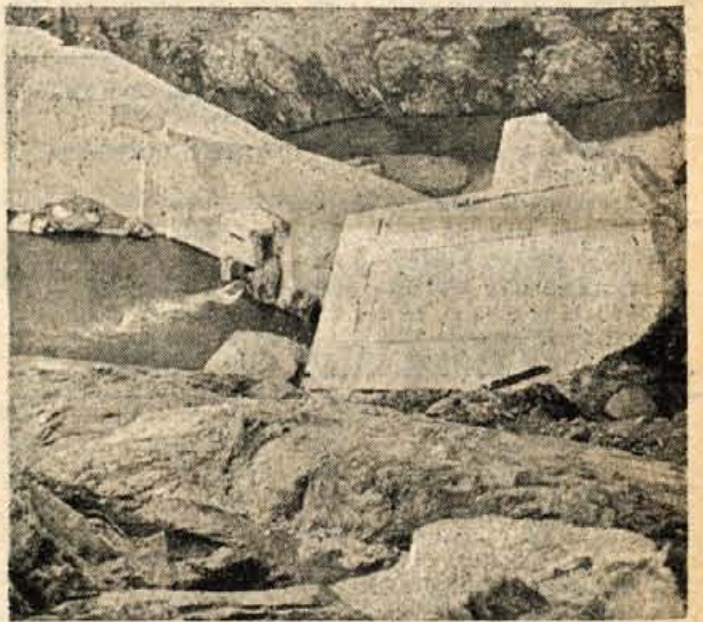
Ali bo ljudski govor izumrl?

Nenavadno idejo, ki pravi, da bo človeški govor v prihodnosti izumrl, je na nekem važnem znanstvenem zborovanju izpovedal londonski nevrolog dr. Macdonald Critchely. To je bilo ob priliki nedavnega Darwinovega jubileja na univerzi v Chicagu. Svojo idejo je obrazložil takole:

»Jez med ustmeno in pisano besedo postaja vedno večji. Prišel bo čas, ko večina ljudi ne bo znala ne brati ne pisati. Najprej se bo razvil neke vrste svetovni jezik, nekakšna oblika super-esperanta. Kasneje bo, mogoče čez nekaj sto let, ta jezik zamenjan z neko obliko prenosa misli in idej. Dr. Macdonald Critchely je med drugim tudi trdil, da je že danes jezik lahko površen, da se z njegovo pomočjo lahko izrazi le okrog 60% tega, kar govornik misli, medtem ko poslušalci lahko sprejmejo le okrog 60% tistega, kar je govornik povedal.

ZANIMIVOSTI O ŽENAH V SVETU

V Holandiji mnogo deklet obiskuje poljedelske šole. To število se vsako leto povečuje, tako da je bilo lani v šolah za poljedelstvo 1351 deklet, v šolah za vrtnarstvo pa 408 deklet.

Jez pri Fréjusu v Franciji je bil znan kot ena najožjih zajezitev na svetu. Vzroki katastrofe, o kateri smo že pisali, še niso ugotovljeni. — Betonski zid dolinskega jezua je zadrževal oziroma zadrževal 50 milijonov prostorninskih metrov vode v tri in pol kilometra dolgem umetnem jezeru. Ko se je zid razkral, je silovita moč valov odnašala s seboj velikanske betonske klade

FILM V NOVI SEZONI

Hollywoodska filmska proizvodnja si je nekaj časa temeljito prizadevala pridobiti za sebe nekatere evropske filmske igralce, ki so v svojih evropskih filmih doživeli pomembne uspehe. Med tistimi, ki so romali preko Atlantika, je bila tudi Maria Schell, ki pa tam ni izpolnila pričakovanj. Po Brookovi filmski adaptaciji »Bratov Karamzovih« je letos nastopila tudi v Delmera Davesa filmu »Drevo obešencev«. Film se naslanja na nagajano istoimensko novelo pisateljice Dorothy M. Johnson. Po zvrsti je film western. Z Mario Schellovo je nastopil v glavni vlogi Gary Cooper

Ameriška filmska proizvodnja vraga mnogo svojih sredstev tudi v pseudo-zgodovinske filmske spektakle. Pogostokrat nastopajo hollywoodske družbe tudi kot producenti. Tako je v Italiji nastal razkošen film »He-

rod Veliki«, ki ga je režiral znani nemški režiser Viktor Tourjansky. Glavni vlogi sta igrala ameriški igralec Edmund Purdom in južnoameriška filmska lepota Sylvia Lopez.

Med posebno zanimive zahodnonemške režiserje štejejo Rolfa Thieleja. Za letošnjo sezono je pripravil film »Labirinte«, v katerem igra glavno vlogo Nadja Tiller in Amadeo Nazzari.

»Ta zemlja je moja« je naslov zanimivega psihološkega westerna, ki ga je režiral znani ameriški mojster in veterar Henry King. Film je zanimiv tudi po glavnih dveh vlogah, ki sta jih zagraja Jean Simmons in Rock Hudson.

V proizvodnji igralca Kirka Douglasa je nastal veliki filmski spektakl »Spartaka«, ki ga je režiral mlad in pogumen režis-

er Stanley Kubrick. Poleg Kirka Douglasa, ki igra glavno vlogo, sta nastopila v vidnih vlogah tudi John Gavin in Tony Curtis.

Antony Perkins še vedno sodi med najbolj priljubljene mlade ameriške igralce. Vlog mu ne zmanjka. Tako mu je zaupal tudi znani Joshua Logan, ki ga poznamo po filmih »Piknik« in »Avtobusna postaja«, glavno vlogo v svojem najnovejšem filmu »Tall Story«, v katerem je upodobil lik športnika.

Italijanski mojster Federico Fellini dokončuje svoj novi film »Slaško življenje«. Snemanju filma je svetovni tisk posvečal mnogo pozornosti, saj je ena izmed igralk Anita Ekberg poskrbela, da tisku ni zmanjkalo, vsaj v zvezi z njo. Zanimivo, da se je Fellini odločil za Ekbergovo, ki je bila doslej znana samo kot lepota. Resni obiskovalci, ki so spremljali snemanje filma, zatrjujejo da je Fellini znal iz nje izsvabit mnogo več kot samo telesno lepoto.

»Torej te je napravil tako, da se je gledal v ogledalo?« je pikro vprašal Baley, toda pikrost na robota ni delovala.

Zdaj pa je Baley gledal Hana Fastolfa, ki se je po tem, kakor si je bil predstavljal Vsemirce, zelo razlikoval od njih, in v njegovi družbi se je kar dobro počutil.

»Bi kaj jedli?« je vprašal Fastolfe

Pokazal je na mizo, ki je njega in R. Daneela delila od Zemljana Baleyja. Na mizi ni bilo ničesar razen skleda z raznobiranimi kroglicami. Baley je malo čudno pogledal. Mislil je bil, da so kroglice le okras.

R. Daneel je pojasnil: »To so sadeži s priradnega stebila, ki uspeva na Avrori. Svetujem ti, da poskusiš. To so jabolka in pravi, da so zelo okusna.«

Fastolfe se je nasmajal. »R. Daneel tega ne ve iz lastne izkušnje, a kljub temu je povedal popolnoma pravilno.«

Baley je vzel jabolko in ga primaknil k ustom. Površina jabolka je bila rdeča in zelena. Ob dotiku je bilo hladno, dišalo je komaj zaznavno, a prijetno. Premagal se je in ugriznil in od nepričakovane snosti so mu utrnili zobje.

Počasi je žvečil. Prebivalci Mesta so jedli prirodno hrano le, če je racionaliranje dopuščalo. On sam je večkrat jedel naravno meso in kruh. Ampak vsa ta hrana je bila vendarle na nek način predelana. Bila je ali prekuhana, ali zmletá, zmešana ali vitaminizirana. Sadeži so jedli le v obliki omake ali mezge. To pa, kar je držal v roki, je prišlo prav gotovo naravnost z umazanih tal.

Upam, da so jabolka vsaj umili — je pomislil.

In zopet se je čutil enostranskim vsemirskim pojmom o čistoči. Saltofa je rekel: »Dovolite mi zdaj, da se nekoliko podrobneje predstavim. Naložili so mi dolžnost za raziskovanje umora dr. Sartona, v Mestu Vsemircev tako, kot komisarju Enderbyju v vašem Mestu. Če vam lahko s čim pomagam, bom to rade volje storil. Mi želimo, da bi vsa stvar rešili na miren način in da bi preprečili podobne nesreče in mislim, da isto želite tudi vi, prebivalci Mesta.«

»Hvala vam dr. Fastolfe,« je rekel Baley. »Zelo spoštujem vaše misli.«

Da, da, to so šele začetki pregovorov — je pomislil. Zagrizel je v sredino jabolka in po ustih so se mu vsule trde, temne peške. Nejevoljno jih je izpljunil. Zletele so na tla. Ena bi bila skoraj zadelá Fastolfa v nogo, pa jo je hitro umaknil.

Baley je zardel in se sklonil, da bi peške pobral. Fastolfe pa je prijazno rekel: »Ne trudite se, gospod Baley. Kar pustite, kar pustite.«

Baley se je spet vzravnil. Počasi je odložil jabolko na mizo. Imel je neprijeten občutek, da bodo potem, ko bo odšel, s sadlci pobrali peške, da bodo skleda s sadjem sežgali ali jo vrgli daleč proč od Mesta Vsemircev in da bodo tudi sobo, v kateri zdaj sedijo, razkužili z viricidom.

Skušal je prikriti zmedenost in je odločno začel: »Prosil bi se dovoljenje, da se komisar Enderby pridruži naši konferenci po trimentoziviziji.«

Fastolfe je dvignil obrvi. »Kajpada, če tako želite. Daneel, prosim te, vzpostavi zvezo.«

Baley je sedel nelagodno na svojem sedežu, medtem pa se je svela površina velikega paralelopipeda polagoma razjasnila in pokazala komisarja Juliusa Enderbyja in del njegove delovne mize. V tem trenutku je v Baleyju napetost popustila in začutil je celo ljušten dolega znanega obraza; zaželel je, da bi se čimprej vrnil v varno okolje domačega urada, ali pa v kak drug kraj Mesta, čeprav v najslabši predel Jerseyja, kjer delajo kvas.

Zdaj, ko je bila tu priča, Baley ni videl več vzroka za oklevanje. Rekel je: »Verjamem, da sem rešil skrivnost okrog dr. Sartona smrti.«

S kotičkom oči je videl, kako je Enderby poskočil in zamahnil po zraku, da bi ujel svoja očala, ki so mu bila zdrknila z nosu. Ko je vstal izza mize, je komisarjeva glava izgnila čez mejo trimentozivizijskega sprejemnika in Enderby se je moral zopet vsesti. Molčal je, a bil je ves rdeč.

Dr. Fastolfe je le nagnil glavo v eno stran in zelo mirno pokazal svoje presenečenje. R. Daneel pa je bil čisto miren.

»Reči hočete,« je povzel Fastolfe, »da veste, kdo je morilec?«

»Ne,« je odvrnil Baley, »mislim, da umora sploh ni bilo.«

»Kaj?« je zavpil Enderby.

Samo trenutek, komisar Enderby, je mirno rekel Fastolfe in dvignil roko. Gledal je Baleyju v oči in nadaljeval: »Ali ste mislili s tem reči, da je dr. Sarton živ?«

»Da, gospod, in mislim, da vem, kje je.«

»Kje?«

»Tukaj,« je rekel Baley in z roko pokazal R. Daneela Olivaru.

15 Jeklene kletke

In potem se je še poslabšalo. Hodnik je vodil v prozorno modrino in ko sta izstopila, ju je zajela žarka svetloba. Baley je zagledal sončno svetlobo. Dostaj je bil samo enkrat v prirodnem solariju in še to dolžnostno. Toda tam je zaščitno steklo ščitilo oči in sončni žarki so prihajali v solarij omlinjeni. Tu pa je bilo vse odprto.

Avtomatično je pogledal proti soncu in se takoj obrnil. Zableščalo mu je pred očmi in zalilo se ga solze.

Neki Vsemirce jima je prihajal nasproti. R. Daneel je pohitel k njemu in mu stisnil roko. Vsemirce se je potem obrnil k Baleyju in rekel: »Bi hoteli iti z menoj, gospod? Jaz sem dr. Han Fastolfe.«

Ko so stopili v hišo, se je Baley počutil že mnogo bolje. Sobe so bile prostrane in Baleyju se je zdelo škoda, da tako nesmotrno izrabljajo prostor. Vendar pa je bil srečen, ker je prišel v območje kontroliranega zraka.

Fastolfe je sedel, prekrizal nogo preko noge in dejal: »Predstavljam si, da vam je bilo neugodno zunan na vetru.«

Zelo prijazno je govoril. Na čelu je imel drobne gube, pod očmi in pod brado pa se mu je koža nabirala v vrstice. Lase je imel že redke, vendar še ne sive. Imel je velika ušesa, ki so silila nekam v stran, toda dajal je vtis vselega in dostopnega človeka, kar je Baleyja pomirilo.

Tega dne je Baley zgodaj zjutraj še enkrat pregledal slike Mesta Vsemircev, ki jih je bil posnel Enderby. R. Daneel se je bil malo pred tem dogovoril za sestanek v Mestu Vsemircev in Baley se je poskušal privaditi na misel, da se bo sestel s pravimi, živimi Vsemirci. To je bilo vsekakor čisto nekaj drugega, kakor pogovarjati se z njimi na daljavo preko trimentozivizije, kar je bil že večkrat storil.

Na teh slikah so bili Vsemirci v glavnem podobni tistim v mikroromanih: visoki, rdečelasi, resni in lepi na nek hladen način.

R. Daneel je Baleyju pojasnjeval, kako je kateremu Vsemircu ime, in ko je Baley nenadoma pokazal na neko sliko in vzkliknil: »Ali si to ti?« je R. Daneel odgovoril: »Ne, to je moj konstruktor, dr. Sarton, Elijah.«

Izgovoril je to brez vsake prizadetosti.